

Min slovenski dnevnik v Zgodnjih državah.
Velja za vse leto - - \$3.00
Ima nad 8000 naročnikov.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The only Slovenian daily in the United States.
Issued every day except Sundays and Holidays.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

NO. 96. — ŠTEV. 95.

NEW YORK, MONDAY, APRIL 22, 1912. — PONEDELJEK, 22. MAL. TRAVNA, 1912.

VOLUME XX. — LETNIK XX.

Preiskava "Titanic" katastrofe se nadaljuje v Washington, D. C.

Dobre četrt ure pred strašno katastrofo sta dva mornarja trikrat obvestila l. častnika o grozeli nevarnosti. — Kapitan je bil na veselici, kjer je tekel šampanjec v potokih.

J. B. ISMAY, GLAVNI RAVNATELJ WHITE STAR ČRTE SE JE HOTEL ODTEGNITI PREIS-
KAVI Z BEGOM; SENATNI ODSEK MU JE NAKANO PREPREČIL. — VAŽNE PRIČE
BODO ZASLIŠANE.

DVA SLOVENCA NA "TITANIC."

ROJAKU FRAN KARUNU SE JE POSREČILO REŠITI S PET LET STARO HČERKO ANO,
NJEGOV SVAK JANEZ MERKUN PA JE UTONIL. — MORJE VRAČA ŽRTVE "TITA-
NIC" — KATASTROFE.

Danes je ravno en teden tega, ko je dobil svet vest o strašni, pretresljivi žaloigri, ki se je odigrala na visokem morju, in zahtevala toliko žrtev. Še se ni poleglo razburjanje, pač se je mogoče še povečalo od časa prihoda preživečih s "Titanic", ki so poročali o pravih vzrokih in podrobnostih katastrofe. V naših časih kmalu pozabimo žalost in veselje, toda v ogled te nesreče, ki je prinesla neizmerno žalost v toliku družin, visoke in nizke, siromašne in bogate, ni misliti na kmalošnjo pozbavljenje. Spomin na katastrof阐明 vnovič vzbuja novica, da vraca morje žrteve strašne "Titanic" katastrofe. Dasi se pač ne bodo nikdar posrečili, najti vseh žrtev, je vsaj upanje, da jih bodo mogoče nekaj pokopati v rodni zemlji. Včeraj pozno zvečer so namreč brezčim potom naznani s parnika "Mockay-Bennett", katerega je najela White Star črta v svrhu iskanja žrtev "Titanic". Katastrofa, da so dobili v obližju kraja nesreče doslej 64 trupelj. Dva nemška parnika, ki sta plula blizu onega kraja, naznani, da sta videla triplja v ostanki "Titanic". Kakor se čuje, bodo veliko število najdenih trupelj zapustili v vodo, ker njihove identitete ni mogoče doknati.

Ismay, glavni ravnatelj White Star črte, P. A. S. Franklin, predsednik in 28 častnikov ter mornarjev s "Titanic" se je podalo včeraj v Washington, D. C., kjer jih bodo zasliševali senatni odsek. Veliko važnost polaga preiskovalni senatni odsek na izpovedbo začasno v St. Vineent's bolnici v New Yorku se nahajajočega ladijskoga strežarja Thomas Whiteley. Whiteley je bil namreč slučajno priča pogovora dveh mornarjev, ki sta bila ob času katastrofe parnika "Titanic" na strani straži, a sta sedaj na parniku "Lapland" na povratku na Angleško. Mornarja sta povedala, da sta 15 do 20 minut pred trčenjem trikrat obvestila prvega častnika Murdoch, da sta videla ob 11:15 ledeno goro. Izrazila sta svoje začudenje nad tem, da parnik kljub svarišu ni vozil z zmanjšano hitrostjo. Pripomnila sta tudi, da tako pač ni čudno, ako se je Murdoch ustrelil.

Zaninivo je vedeti, da klicu ženske prve" ni bilo brezpogojno ugodeno. Vsega skupaj je utonilo 135 žensk, od teh 16 v prvem razredu. Glavni ravnatelj J. Bruce Ismay je podal včeraj zvečer izjavo, v kateri skuša zavrniti proti njemu dvignjene obdolžitve. Med drugim oporeka, da bi imel kaj opraviti z vodenjem ladje, ter da bi se kdaj posvetoval s kapitanom o tem, kje naj vozi. Na krovu ni užival nikakih predpravie, bil je, kakor vsi drugi, navaden potnik prvega razreda. Nadalje zanikuje, da bi ob času katastrofe sedel s kapitanom pri eni mizi.

Ismay tajti nadalje, da bi se ho tel vrnil s "Celtic" v Evropo in

starci 5 let. Doma je iz Milje štev. 10 pri Kranju, ter se je ukreal s utonilim Merkunom, ki je bil nje-

na avtomobile, in odpeljali v razne bolnišnice. Kar nas je bilo katoličanov, smo prišli v St. Vincent bolnico. Tam so nam istoka dobro stregli, da bolj sploh ne bi mogli. Dobil sem takoj oblike, 25 dolarjev v gotovini in vožnji listek v Galesburg, in v soboto še eno oblike.

Rešeni rojak kar ni mogel prehvaliti gostoljubnosti, katero je zavžil, ko je došpel v New York. Nad štirinama blodnja po morju v rešilnem čolnu mu ni škodovala. Tudi njegova malta hčer Ana je zdrava. Karun je imel v obliki, v kateri se je rešil, 700 dolarjev v gotovini. Ta denar je tedaj rešen, njegova prtljaga pa se je seveda potopila s parnikom vred.

Na vprašanje, če je videl, ako so

streljali častniki na može, ki so

s silo hoteli priti v rešilne čolne,

je odgovoril, da ne. Pač pa je sli-

šal strele iz samokresa, a je me-

nil, da so kakšna znamenja. Po-

vedal je nadalje, da so zapazili s

parnika ledene gore ž-

a se zanje ni nikdo zmenil. Ko-

lizija se je pripetila po ladijskem

času nekako ob enajstih. Njegova

ura je kazala po evropskem

času polstarih zjutraj.

Cakali bodo, kakor so zahtevali železnice do ponedeljka. Če

pa do tedaj ne privolijo v poga-

janja razsodiličnem potom, bodo

počivale tekmo treh ur vse želez-

nice na vzhodu. Poslali smo jim

ultimatum, toda od železnice nisnu

je našlo dosedaj v tem delu Mis-

issippi deltskega obrežja do 200

oseb smrt. Med žrtvami so bele-

in zamore, ki se niso pravočasno

rešili na višje kraje.

Gouverner Carl Brewer je dobil

potročilo, da se je nastalo 6000

beguncov pri Clevelandu, da pa

imajo živil za samo 24 ur.

Vodno stanje je višje, kakor

kakor prej. Mnogo farm je pre-

poplavljeno, poslopja je odnesla vo-

da.

V ogroženih krajih skrbijo v

prvi vrsti za dobavo živil. Na ti-

soče rodbin se nahaja v največji

potrebi. Ker je ponhek želez-

nice prikrom skoraj popolnoma pre-

kinjen, je dobava živil v zvezi z

velikimi težkočami.

New Orleans, La., 21. aprila. —

Iz vseh krajev prihajajo kaj ne-

ugodne in slabe vesti. Tallulah,

La. je voda popolnoma zalila. —

Dvajset mest v dobro obvljednem

dvajset obrežju severozapadne

ga Mississippija je pod vodo. Na

tisoč oseb je na begu pred nara-

ščajočo vodo. Izguba človeških živ-

ljenj je velika.

Titanic', dobi sedaj več rešilnih

čolnov.

Zastave na javnih newyor-

ških poslopijih visijo že vedno na

poludrogu.

Sklad v potporo rešenih in

preostalih je že dosegel sveto

\$100,000. Na Angleškem so na-

brali že prvi milijon.

— 'Olympic', sestrinska ladja

naših odsek.

K sliki. — Današnja slika nam

kaže glavnega ravnatelja White

Star črte, J. B. Ismaya (pod su-

lico) pred senatnim preiskoval-

nim odsekom.

Lukacs ogrski min. predsednik.

Budimpešta, 21. aprila. — Ju-

nij Lukacs je postal ogrski mini-

strski predsednik. Sprejem je tu-

di ministrstvo za notranje zade-

ve, ter imenoval ministre prejš-

njega premirja Kuen Hedervárya.

Lukacs je bil dosedaj finan-

čni minister.

Tornado v državi Illinois.

V severnem in osrednjem delu

države Illinois je divjal strašen

tornado, ki je napravil veliko

škodo. Več oseb je bilo usmrčenih

načrtovali.

Naše denarne pošiljave izpla-

čuje c. kr. poštni hranilni urad v

11 do 12 dneh.

Denarje nam poslati je najpri-

lične do \$50.00 v gotovini v pri-

poročenem ali registriranem pi-

smu, večje zneski po Domestic

Postal Money Order ali pa New

York Bank Draft.

FRANK SAKER

82 Cortlandt St. New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., N. E.

Cleveland, Ohio.

Ismay tajti nadalje, da bi se ho tel vrnil s "Celtic" v Evropo in

starci 5 let. Doma je iz Milje štev. 10 pri Kranju, ter se je ukreal s

utonilim Merkunom, ki je bil nje-

toleti.

"V New Yorku so nas naložili

Gibanje železničarjev.

Danes pada odločitev.

—

Ako železničke družbe ne ugodijo zahtevam strojevodij, bode proglašeni generalni štrajk.

—

ZNAČILNA IZJAVA.

— Le od železničkih družb je odvisno, če pride do največjega železničkega štrajka na svetu.

—

VODA NARAŠČA.

— Prebivalstvo, ki se je moralno umakniti pred naraščo vodo, se nahaja v največji stiski.

—

Greenville, Miss., 21. aprila. —

V predpretekli noči je prigodom predora nasipa med Benoit in Beulah, Miss., utonilo nad 50 oseb. Dokaj nezanesljiva poročila na znanjanju celo, da je zahtevala povodenj še več žrtev. Vsega skupaj je našlo dosedaj v tem delu Mississippi deltskega obrežja do 200 oseb smrt. Med žrtvami so bele, in nato zapovedal svojemu devet let staremu vnuku, da ga naj ustreli. Wellmon je nato zapovedal svojo ženo, da nato zavrel svoj dom.

Meadville, Pa., 21. aprila. —

Strašna žaloigra se je odigrala na

neki hoteli blizu Lincolnsville.

Vstavljena dne 4. junija 1908.

Ukorporirana 22. aprila 1909 v državi Penns.

s sedežem v Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Prodresnik: MIHAEL ROVANSEK, P. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredresnik: JAKOB KOCIAN, Box 508, Conemaugh, Pa.
Glavni tajnik: VILJEM SITTER, Lock Box 47, Conemaugh, Pa.
Pomočni tajnik: ALOJZIJ BAVDEK, Box 1, Dunlo, Pa.
Glavni blagajnik: IVAN PAJK, L. Box 328, Conemaugh, Pa.
Pomočni blagajnik: IVAN BREZOVEC, Box 6, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

FRANK BARTOL, I. nadzornik, Box 274, Thomas, W. Va.
ANDREW VIDRIK, II. nadzornik, P. O. Box 522, Conemaugh, Pa.
ANDREW BOMBAC, III. nadzornik, 1659 E. 42nd St., Lorain, Ohio.

POROTNIKI:

JOSIP SVOBODA, I. porotnik, 628 Maple Ave., Johnstown, Pa.
ANTON PINTAR, II. porotnik, Box 204, Moon Run, Pa.
MIHAEL KRIVEC, III. porotnik, Box 224, Primero, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

B. A. R. BRALLIER, Grove St., Conemaugh, Pa.

Cenjenja društva, oštroma njih odrednik, so ujedino prošeni, pošljiti cenjenje na blagajnika in nikogar drugemu, vse dopise pa na glavnega tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri mesečnih poročilih, ali splošni zbirki v poročilih glavnega tajnika kakje pomembljivosti, naj to nemudoma nasvetijo na urad glavnega tajnika, da se v pribrojna popravi.

Državno glasilo je "GLAS NARODA".

PEKLENSKO ŽIVLJENJE.

ROMAN.

Francoški spisatel Emili Gaborau.

Priredil za "G. N." Bert P. Lakner.

DRUGA KNJIGA.

(Dalje.)

"O, gospod, potem so jih sami ukradli!"

Stari sodnik je močel. Obrnil je kamen svojega prstana notri — predznak viharja, bi rekel njegov pisar — in kakov je znal prevladovati svoje obrazne potete, je bilo vendar videti, da bojuje hudi notranji boj.

"No, da, otrok moj," je končno izpregovoril, "da, moje prečiščanje je, da so se Fondegevi polastili onih milijonov, katerih nismo našli v miznici gospoda Chalusse. Na kak način so se jih mogli polastiti, mi je seveda neumiljivo, — gotovo pa je, da jih imajo."

Po kratkem premišljevanju je nadaljeval:

"S tem, da sem vam naznani svoje misli, vam mladenki, ki je še skoraj otrok, sem vam dokazal, kako vas čestim in vam zaupam. Mogoče je, da se motim, in magistratni uradnik ne sune prej soditi, dokler se o kaki stvari trikrat dobре ne prepriča. — Kar sem vam pravkar povedal, gospodična Margaret, morate pozabiti."

Vsa prevzeta zbog teh resnih besedi, ga je mladenka presenečeno pogledala.

"Svetujete mi, da naj pozabim!" je mrmlala, "da naj pozabim —"

"Da — vaš opravičen sum skrivajte v srcu, do trenutka, ko nabrete dovolj dokazov, da razkrinkate zločince. — Res, da je težko, dobiti dokaze za tako skrivenostno tatvino, nemogoče pa ni, spraviti sčasoma kakega zločina na dan."

"In name smete vsikladi računati," je še pristavil. — "Stal vam bodem na strani z vsemi svojimi močmi in izkušnjami. Nikdo naj ne sme reči, da sem pustil v stiski deklico, katero je mogoče rešiti."

V Margaretinih očeh so se posvetile solze, a to pot ne solze žalosti. Torej vendar ni bil ves svet hudočen!

"Oh — tako dobr ste, predobi, gospod," je rekla.

"Gotovo!" jo je prekinil z dobrovoljno salo. "A tudi sami si morate pomagati, dragi otrok. Vedno morate misliti na to, da je vse izgubljeno; ako se, vzbudi Fondegovim kaka sumnja. Ponavljajte si vsak trenutek to, in ne dajte se prevariti, kajti ljudje, ki nimajo čiste vesti, so nezupni."

Te točke mu ni bilo treba posebno povdarijati; to je tudi ujedno, in naenkrat preidec k drugi stvari, je vprasal:

"Ali že imate kak načrt?"

Njeni je mogla, moralna vse povedati. Vstala je tedaj in rekle krepkim glasom:

"Moj sklep je storjen, gospod, kakor hitro ga odobrite. Prvo je, da obdržim gospo Leon pri sebi — v kaki lastnosti, mi je vseeno. Po njej bodem izvedela, seveda, ne da bi ona kaj slutila o tem, vse zahrnute namene markija Valorsay, in mogoče tudi njegovo upanje in cilj. — Drugo je, da sprejemem gostoljubnost, ki mi jo ponujata general in njegova žena. — Pri njih bodem v središču zarote, kjer bodem mogla zbirati svoje dokaze."

Sodnik se ni mogel vzdržati vzkliku veselja.

"Hrabro dekle ste, gospodična Margaret," je vzkliknil, "in obenem pametno. — Da, tako ravnejte, pa bo prav."

Sedaj ni bilo treba več drugega, kakor urediti Margaretine vskršanje zadeve. Posedovala je zelo lepe demante in mnogo drugih dragulj: ali naj te stvari obdrži?

"Res je, da so moja lastnina," je rekla; "toda ker počiva na meni takoj grda sumnja, se ne morem odločiti, jih vzeti seboj. tembolj, ker predstavljam veliko vrednost. Vse pustim takaj, razum onega, kar imam na sebi. Ako mi sodnija pozneje vrne dragulje, jih sprejemem, in sicer rada, kar priznam."

Ker je videla, da je sodnik vznemirjen radi njenih sredstev, je pristavila:

"O, denarja imam dovolj. Gospod Chaluse je bil jako velikodušen, jaz pa nimam velikih potreb. Od denarja, ki mi ga je dal za obleko, sem prihranila v šestih mesecih nad osentisoč frankov. To mi zadostuje za dalj, kakor eno leto."

Mirovni sodnik ji je nato neznanil, da ji sodišče najbrže privačno gotovo sveto od velikanskega premoženja, ki nima nobenega gospodarja. Grof, če je bil njen oče ali ne — to je postranska stvar — je bil njen "uradni varuh" — in njo, dasi je bila proglašena polnoletnim, je bilo še vedno smatrati mladoletnim. Zato se je mogla opirati na določbo 367 postavi, ki izrecno določa: "V slučaju, da umre varuh, ne da bi sprejet varovanje za svojo, ima pravice do gotove svote zapuščenega premoženja. Svoto določi sodišče."

"To je torej en vzrok več, da se odpovem dragocenostimi," je izjavila Margaret.

Sedaj je bilo treba samo še rešiti vprašanje, na kak način naj v slučaju potrebe obvesti svojega starega prijatelja. Iskala je in našla sredstvo, da si dopisuje, ne da bi mogel prestreči pisma "general" ali pa njegova žena.

"In sedaj," je rekel mirovni sodnik, "idite hitro gori v svojo sobo. Kdove, kaj misli že sedaj gospa Fondege, da vas ni toliko česa!"

Toda Margaret je imela še neko prošnjo.

Vročah gospoda Chalusse je videla večkrat majhno, vezano knjižico, v katero je zapisal naslove onih oseb, s katerimi je bil v zvezi, torej se je moral nahajati naslov gospoda Fortunata v njej. Izprosila si je dovoljenje, katero ji je mirovni sodnik rad dal, poskrbitati knjižico; v svoje veliko veselje jo je tudi našla. Pri črki F. je brala: Fortunat (Izidor), kupčiški agent, Borzni trg štev. 28.

"Ah!" je vzkliknila, "sedaj sem sigurna, da Pascala zopet najdem."

In potem, ko se je mirovnemu sodniku še enkrat zahvalila, je odhitela nazaj v sobo, skrivočo svoje upanje za tožnim obrazom, katerega je znala napraviti.

"Ljubi Bog, kako dolgo vas ni bilo," ji je zaklicala nasproti gospa Fondege, ko je vstopila.

"Dat sem moralna na več vprašanje odgovor, milostiva gospa."

"Mučijo vas preveč, dragi otrok."

"O, strašno —"

Ta beseda je dala "generalici" priliko, da se je vrnila na svoje naslove. Toda Margaret je bila dovolj pametna, da si ne puštila takoj prepirati; navedla je več ugovorov, predno je izjavila gospo Fondege, da se šteje srečnim, ako smo sprejeti ponujeno ji gostoljubnost. Toda ne brezpozorno. Zahtevala je, da sme placati stvarino in hrano. Nadalje je želela obdržati svojo družabno, gospo Leon, ki se ji je zelo priplikala in ob katere se noče ločiti. Častivredna gospa je prisostvovala temu pogovoru. Nekaj trenutkov je bila v strahu, da ji je prišla Margaret na sled, ta strah je pa sedaj pustil, in sama sebi je častitala svoji prekanosti. Vse je bilo dogovorjeno in potrjeno s poljubom, ko se je general ob starih zopet vrnil.

"Oh! dragi prijatelj," je vzkliknila gospa Fondege, "kakšna sreča! Zopet imava hčer!"

To ga je zopet spravilo k sebi. Pri zamoklem bobnenju zemlje na krsto gospoda Chalusse ga je spretele taku žalost, da bi skoraj omedel. Vsi so se čudili, da more biti mož s takimi brkami tako slab.

"Da, to je velika sreča," je odgovoril. "Toda grob in strela! — nikadar nisem dvomil nad srečem tega dragega otroka."

Svojega razočaranja pa nista mogla zakriti ne on in ne njegova žena, ko sta izvedela od mirovnega sodnika, da njuna "draga hčer" je veste vzetna demontaža seboj.

"Hudiča!" je godnjal general, "na tem spoznam njenega četa! — To se pravi rahočutnost, če se kaj razumem na to. Zelo rahočutno, mogoče še preveč."

Ko mu je povedal mirovni sodnik, da bode sodišče najbrž vrnilo dragulje, se mu je počel zjasnil obraz, in nato je odšel, da sam nadzoruje odpravo Margaretinih kovčekov in njenih stvari.

Potem je prišla ura slovesa. Margaret se je poslovila od služinadi, ki je bila vesela, da je bila oprščena njene navzočnosti, ter se dolgim, žalostnim pogledom poslovila od knežnje Chlusejeve palače, do katere je imela pravico in katero je ostavila pač za vedno.

(Dalje prihodnjie.)

POZOR! Slovenci v Chicagu! POZOR!

"ROKOVNJAČI"

narodna igra v petih dejanjih

ki jo vprizori

Slov. Mlad. Sam. Podp. dr. "Danica"

v nedeljo dne 28. aprila 1912

v "Narodni dvorani"

vogal 18. ceste in Centre Ave., Chicago, Ill.

Začetek točno ob 2. uri pop.

Vstopina sedežem 75c. 50c. 35c.

in za otroke 20c.

Ker je to prva največja igra na slovenskem odru pričakujemo mnogobrojno udeležbo.

Ker je igra populardne vabimo tudi rojake iz bližnjih mest.

Med premori bode petje in druge zabave.

PO IGRI PROSTA ZABAVA
IN PLES.

Novi parnik na dva vijaka "MARIJA WASHINGTON".

Regulerna vožnja med New Yorkom, Trstom in Rekom.

Cene vožnih listov iz New Yorka za III. razred so dne

TRSTA ..... 85c.

LJUBLJANE ..... 25c.

GREKE ..... 35c.

ZAGREBA ..... 85c.

KARLOVCA ..... 85c.

Za Martha Washington stane 85c. vol.

IL RAZRED do

TRSTA ali REKE: Martha Washington \$65.00, drugi \$50 do \$60.

KAI SER FRANZ JOSEF I odpluje prvič in New Yorka dne 15. junija 1912.

Phelps Bros. & Co., Gen Agents, 2 Washington Street, NEW YORK.

KRETANJE PARNIKOV
KEDAJ ODPLUJEJO IZ NEW YORKA

PARNIK	ODPLUJE	V
Mauretania	aprila 24	Liverpool
La Savoie	25	Hamburg
Pies Lincoln	25	Celtic
Rochesbeare	27	Havre
Kronland	27	Antwerpen
K. A. Victoria	30	Hamburg
Pricess Irene	30	Neapel
Potsdam	30	Rotterdam
Kaiser Wilh. II	30	Bremen
Bremen	maj	Bremen
Aduatic	2	Liverpool
France	2	Havre
Panonia	2	Trent - Fiume
La Touraine	4	Havre
Alice	4	Trent - Fiume
Olympic (novi)	4	Southampton
Finland	4	Antwerpen
NeuAmsterdam	7	Rotterdam
K. W. d. Grose	7	Bremen

Gledene cene za parobrodne listke in vsa druga pojasnila obrnite se na:

FRANK SAKSER,

82 Cortland St., New York City.